

2015-2016

קורס - 290.3066 איכות ומדידת תהליכים ותוצאים בבריאות

מועד: יום ב' שעות 14-18

מרצה: ד"ר אפרת שדמי, ד"ר עינב סרולוביץ

שעות קבלה: בתיאום מראש

eshadmi@univ.haifa.ac.il

esrulovici@univ.haifa.ac.il

סוג הקורס: הרצאות

רמת הקורס: תואר ראשון שנה ג'

חדר: 708 בניין ראשי

מטרות הקורס:

איכות הטיפול עומדת במרכז העשייה של כלל מקצועות הבריאות, אולם בשנים האחרונות מושם דגש מיוחד על הגדרת איכות בבריאות בכלל ובסייעוד בפרט. עדויות על ליקויים באיכות הטיפול מובילות לפיתוח גישות להערכת, שימור, ושיפור איכות הטיפול. מטרת הקורס להקנות ידע ומיומנות בהערכת איכות בבריאות. הקורס יעסוק בהגדרות של איכות בבריאות ובמדדים להערכת תהליכי טיפול ותוצאות טיפול. הסטודנטים ילמדו להעריך איכות בבריאות ע"י שימוש במדדים שונים (כגון מדדים קליניים ומערכתיים) ויכירו גישות לשיפור איכות הטיפול.

תכנים ומבנה הקורס:

הקורס יעסוק בתכנים הבאים:

- איכות הטיפול – הגדרות ומושגי יסוד
- מדדים להערכת איכות בבית החולים ובקהילה
- שיטות טיפול מבוססות – Evidence Based Practice – גישות לשיפור איכות על בסיס ידע עדכני ממחקרים, קווים מנחים, ופרוטוקולים
- הגדרת בעיית איכות
- טעויות בטיפול – היקף התופעה וגישות למניעת טעויות
- אירועים חריגים ויטרוגנים בטיפול הרפואי והסייעודי – הכרת הבעיה וחשיבה ניהולית לצמצום התופעה
- Nursing missed care – תאוריה, מחקר ומניעה
- אי שיוויון בבריאות – הכרת הפערים בבריאות בהקשר של חוק בריאות ממלכתי ודרכים לצמצומם

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות
החוג לסייעוד ע"ש צ'ריל ספנסר
كلية علوم الرفاه والصحة
قسم التمريض

Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing

- שביעות רצון – הבנת הקשר שבין שביעות רצון מטופלים לאיכות תוך התייחסות לשביעות רצון של אחיות

הקורס הינו קורס סמסטריאלי, המובנה במתכונת של 8 מודולות לימודיות המקיפות את תכני הקורס. כל מודולה מועברת תוך שילוב של שיטות למידה שונות, כולל הרצאות, פעילות למידה כיתתית, וסרטי לימוד.

תכנית השיעורים:

מודלה	נושא השיעור
מדדי איכות: מבנה, תהליך, תוצא	הערכת איכות - המסגרת התיאורטית של דונבידיאן – מבנה, תהליך, תוצא
	ניתוחי מקרה – פגיעה באיכות על פי מבנה, תהליך, תוצא
Evidence Based Practice	מערכת המדדים הלאומית להערכת איכות בריאות הקהילה
	חסרונות ויתרונות של בחירת מדדים שונים
אבטחת ושיפור איכות	ידע מחקרי עדכני כבסיס לשיפור איכות: היררכיה של סוגי מחקרים
	חיפוש ספרות
אבטחת ושיפור איכות	קבלת החלטות טיפוליות על בסיס ידע עדכני ממחקרים
	קווים מנחים ופרוטוקולים טיפוליים
	אבטחת ושיפור איכות – דוגמאות מהשטח
טעויות	אבטחת ושיפור איכות – תיאוריות ומודלים
	פיתוח תהליך אבטחת ושיפור איכות
	טעויות במערך הרפואה – היקף התופעה
	ניתוחי מקרה – טעויות בטיפול
אירועים חריגים ויטרוגנים בטיפול הרפואי והסיעודי	ניתוח אירוע – טעות חמורה
	טעויות בראי מערכת המשפט
	גורמים לטעויות וגישות למניעה – ניהול סיכונים
Nursing missed care	הגדרות ודוגמאות מהספרות ומהשטח
	נתוחי מקרה
אי שיוויון בבריאות	חשיבה ניהולית למציאת פתרונות
	תאוריה וכלים להערכת התופעה
שביעות רצון	מחקר ודוגמאות מהשטח
	ניתוחי מקרה
שביעות רצון	אי שיוויון בבריאות וחק ביטוח בריאות ממלכתי
	גורמים לאי שיוויון בארץ ובעולם
	תאוריות אשר קשורות בהבנת אי שיוויון בבריאות
מצגות סיכום	ניתוחי מקרה
	שביעות רצון מטופלים – רציונאל וכלים להערכה
	שביעות רצון צוות סיעודי – רציונאל וכלים להערכה
	הקשר בין שביעות רצון של מטופלים לשביעות רצון של צוות סיעודי
	התנסות במילוי שאלון שביעות רצון כצוות סיעודי וניתוח הממצאים
	מצגות סיכום

אתר אינטרנט : Moodle

דרישות הקורס :

ביצוע כל מטלות הקורס המתוארות בתוכנית השיעורים והגשת עבודה מסכמת.
השתתפות ונוכחות סדירה בשיעורים - חובה.

• השתתפות : 10%

• מצגת 15%

• עבודה מסכמת : 75%

הגשת המטלות תתבצע באמצעות ה-Moodle. הנחיות מפורטות תתפרסמנה במהלך הסמסטר.
לא תהיה הגשה או החזרת עבודות במייל או במזכירות החוג.

הערכה : ציון עובר של הקורס – 60.

ביבליוגרפיה :

- וולף-מירון ר ושמר י. (2004). איכות שירותי בריאות בקהילה, "הרפואה", כרך 143, חוברת ג', 170-176.
- McGlynn EA, Asch SM, Adams J, Keesey J, Hicks J, DeCristofaro A & Kerr EA. (2003). The quality of health care delivered to adults in the United States. The New- England journal of medicine. 348: 2635-2645.

מודול I מדדי איכות :

- Rubin HR, Pronovost P, Diette GB. The advantages and disadvantages of process-based measures of health care quality. Int J Qual Health Care. 2001 Dec; 13(6): 469-74.
- Ellwood PM. Shattuck lecture--outcomes management. A technology of patient experience. N Engl J Med. 1988 Jun 9; 318(23): 1549-56.
- פורת א, רבינוביץ ג, רסקין סגל ע, ויצמן ר ובן-סעיד ש. (2008). תכנית מדדי איכות לרפואת הקהילה בישראל. דו"ח לציבור 2005-2007, המכון הלאומי לחקר שירותי הבריאות ומדיניות הבריאות.

▪ ווילף-מירון ר, קדם ח, היימן א, גולדמן ד, שם-טוב א וקוקיה א. (2008). עיצוב מחדש של שרותי הבריאות בקהילה: המפתח לצמצום פער האיכות. הרפואה, כרך 147, חוב' 8-9: 698-701.

▪ פורת, נ. וגרינברג, ד. (2009). מדדי איכות רגישים לסייעוד ככלי ניהולי לשיפור איכות: סקירת ספרות. בתוך א' תורן וא' פיקר (עורכים). מנהיגות בלבן: ניהול סיעודי בבתי חולים (עמ' 41-56). ירושלים: הוצאת מאגנס.

<http://www.publishersrow.com/dBookReader/default.asp?bvid=5221>

▪ גולדמן, ד (2009). איכות בסייעוד במערכת האשפוז: מודלים ויישומם. בתוך א' תורן וא' פיקר (עורכים). מנהיגות בלבן: ניהול סיעודי בבתי חולים (עמ' 86-57). ירושלים: הוצאת מאגנס.

<http://www.publishersrow.com/dBookReader/default.asp?bvid=5221>

מודולה II EBP:

- Eddy DM. Evidence-based medicine: a unified approach. Health Aff (Millwood). 2005 Jan-Feb; 24(1): 9-17.
- French P. The development of evidence based nursing. Journal of advanced nursing. 1999; 29(1): 72-78

מודולה III אבטחת ושיפור איכות:

* אשכנזי י, גרוס ר, טבנקין ח, פורת א ואבירם א. (2005) מיפוי תכניות הבטחת איכות בקופות-החולים בישראל וזיהוי גורמים התורמים להצלחה או לכישלון של תכניות. מכון ברוקדייל-מיירס: דמ 05-452.

▪ Chassin MR. Quality of health care. Part 3: improving the quality of care. N Engl J Med. 1996 Oct 3; 335(14): 1060-3.

מודולה IV טעויות:

- Institute of Medicine Report: To Err is Human. National Academy Press, Washington DC, 2001. *Executive Summary*
<http://www.iom.edu/report.asp?id=5575>
- שני מ. (2002). מניעת טעויות ברפואה- הניתן לממש? הרפואה, כרך 141, חוב' ה': 7-446.
- Leape L. Error in Medicine. JAMA 1994; 272: 1851-7

מודולה V אירועים חריגים ויטרוגנים:

- Marshall, J. C. (2010). Critical illness is an iatrogenic disorder. *Critical Care Medicine*, 38(10), S582-S589.

- משרד הבריאות. (2006) נוהל הטיפול באירוע חריג בשירותי בריאות הציבור.
http://www.health.gov.il/hozer/bz07_2006.pdf

מדולה VI Nursing missed care

- Kalisch, B. J., Landstrom, G. L., & Hinshaw, A. S. (2009). Missed nursing care: a concept analysis. *Journal of Advanced Nursing*, 65(7), 1509-1517. doi: 10.1111/j.1365-2648.2009.05027.x.
- Kalisch, B. J., & Xie, B. (2014). Errors of omission missed nursing care. *Western Journal of Nursing Research*, 36(7), 875-890. doi: 10.1177/0193945914531859

מדולה VII אי שוויון בבריאות:

- משרד הבריאות. (2014). אי-שוויון בבריאות וההתמודדות עמו.
<http://www.health.gov.il/publicationsfiles/inequality-2014.pdf>
- Arcaya, M. C., Arcaya, A. L., & Subramanian, S. V. (2015). Inequalities in health: definitions, concepts, and theories. *Global Health Action*, 8. doi: 10.3402/gha.v8.27106. eCollection 2015.

מדולה VIII שביעות רצון:

- Aiken, L. H., Sermeus, W., Van den Heede, K., Sloane, D. M., Busse, R., McKee, M., ... & Kutney-Lee, A. (2012). Patient safety, satisfaction, and quality of hospital care: cross sectional surveys of nurses and patients in 12 countries in Europe and the United States. *BMJ*, 344, e1717.
- משרד הבריאות. (2015). סקר חווית המטופל מחלקות אשפוז בבתי חולים כלליים ממצאי הסקר הראשון פברואר 2015 אגף השירות מינהל איכות, בטיחות ושירות.
http://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Patient_experience2015.pdf
- נוביק-טולצ'ינסקי, א. & טבק, נ. (2008). גורמים המשפיעים על איכות קבלת ההחלטות בקרב האחיות בשדה הקליני. רפואה ומשפט, 39, 177-186.